

Iijoki-sopimuksen jatkokauden 2024–2028 rahoittaminen

Khall 18.09.2023 § 216
44/00.04.01/2022

Valmistelija Iijoen kehittämiskoordinaattori Lauri Rantala, lin Micropolis, 040 6475 475, lauri.rantala@micropolis.fi

Iijoki-sopimus 2019–2023 solmittiin, jotta saataisiin henkilöresurssia Iijoen neuvottelukunnan laatiman Iijoen vesistövision ja toimenpideohjelman toteuttamiseksi. Iijoen vesistövisio ja toimenpideohjelma laadittiin Pohjois-Pohjanmaan liiton vetämässä EU-rahoitteisessa Iijoen otva -hankkeessa vuonna 2016–2018.

Iijoki-sopimusta ovat rahoittaneet li, Oulu, Pudasjärvi, Taivalkoski, PVO-Vesivoima Oy, Metsähallitus sekä turvetuottajat Neova Oy ja Turveruukki. Viisivuotisen sopimuksen rahallinen arvo on 332 500 euroa. Tämän lisäksi Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus on rahoittanut yhteistyöhankkeita Iijoki-sopimukselle merkityllä 40.000 euron vuosittaisella hankeavustuksella.

lin Micropolis hallinnoi Iijoki-sopimusta ja sen rahoittajaosapuolet muodostavat johtoryhmän. Johtoryhmä ja koordinaattori vastaavat 31 organisaatiosta koostuvan Iijoen neuvottelukunnan kokousten järjestämisestä.

Iijoki-sopimuksen tehtäviä ovat Iijoen vesistövision ja toimenpideohjelman edistäminen, hankeyhteistyön koordinaatio, sekä Iijoen neuvottelukunnan kokousten ja Iijoki Foorumien järjestäminen. Iijoki-sopimus tukee myös sitä rahoittavia kuntia niiden vesienhoitolain mukaisissa tehtävissään ja edistää näiden alueilla olevia vesistöhankeita.

Vesistövisio ja toimenpideohjelma tähtäävät vaelluskalojen luonnonkierron palauttamiseen ja veden laadun parantamiseen, jotka luovat pohjaa Iijoen arvon ja vetovoiman nostamiselle, elinkeinoelämän ja matkailun piristymiselle sekä virkistyskäytölle ja asumisviihtyvyydelle.

Alkuperäinen toimenpideohjelma sisälsi 23 vaelluskalojen palauttamista, vesistö- ja valuma-aluekunnostuksia, virkistystä, vetovoimaa ja elinkeinoja sekä vuorovaikutusta ja viestintää edistävää toimenpidettä tai kehittämiskohdetta, joista 19 on aloitettu tai toteutettu. Toimenpideohjelmaa on sittemmin päivitetty vuosittain.

Yhdistyksiä ja osakaskuntia on neuvottu ja aktivoitu paikallisissa kunnostushankkeissa ja hankeyhteistyötä on tehty tutkimuslaitosten ja alueen ulkopuolisten organisaatioiden kanssa. Alueen toimijoiden yhteistyö on ollut aktiivista ja sitoutuminen on mahdollistanut suurten hankkeiden käynnistämisen.

Esimerkiksi, tänä kesänä Iijoella on aloitettu vaelluskalojen avustettu luonnonkierto, kun Raasakan voimalaitospadon Kalasydän-kalatien avulla on otettu kiinni ja siirretty nousukaloja vapaana virtaaville ja kunnostetuille koskialueille, sekä vastaavasti Haapakoskelle rakennetulla alasvaellusväylällä on otettu kiinni luonnossa syntyneitä lohikalojen poikasia, joita on siirretty merivaellukselle. Matkailua edistetään Iijoen Lumo -matkailutoimijoiden verkostoitumishankkeella ja veden laatua parannetaan hyödyntämällä heikkotuottoisia ojitettuja soita metsätalouden vesiensuojelussa.

Iijoen yhteistyöhankkeet ovat samaan aikaan tuoneet miljoonia euroja avustus- ja yritysrahaa alueelle, joilla on työllistetty hanketyöntekijöitä, suunnittelijoita ja urakoitsijoita.

lijoki-sopimuksen jatkokauden 2024–2028 suunnitelmana on jatkaa lijoen neuvottelukunnan tärkeäksi kokemaa koordinaatiota ja edistää toimenpideohjelman mukaisia yhteistyöhankkeita. Iijoki-sopimus on valtakunnallisestikin kiitelty ja edelläkävijä siinä, miten rakennetun vesistön tilaa on alettu parantaa laajapohjaisella yhteistyöllä.

Uusi sopimuskausi 2024–2028 on viiden vuoden mittainen ja sopimuksen rahoitusosuus on 11.000 euroa (+ alv) vuodessa / sopimusosapuoli. Mikäli Kuusamo lähtee sopimuksen rahoittajaksi, sen osuus on puolet muita rahoittajia pienempi, koska vaelluskalojen palauttamistoimet eivät näy Kuusamon alueella yhtä laajasti kuin muiden sopimusosapuolten alueilla.

Esittelijä	Kunnanjohtaja Manninen Marjukka
Päätösesitys	Kunnanhallitus esittää kunnanvaltuustolle, että lin kunta hyväksyy esitetyn Iijoki-sopimuksen 2024–2028 ja sitoutuu rahoittamaan sopimuksen mukaisia toimenpiteitä 11000 euron (+ alv) vuotuisella rahoituksella vuosina 2024–2028 (viisi vuotta).
Päätös	Hyväksyttiin.